

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ЯК ОСВІТНЬОЇ ІННОВАЦІЇ

Реформування вітчизняної освіти є одним зі шляхів входження України до світового освітнього простору. Сучасна початкова школа не може залишатися осторонь від процесів модернізації освіти, які відбуваються нині в усьому світі, і в Україні зокрема. Початкової ланки освіти стосуються всі світові тенденції та інновації: особистісно орієнтований підхід, інформатизація, інтеграція тощо. До них належить і компетентісний підхід, поява якого пов'язана, насамперед, з кризою освіти, що полягає в протиріччі між програмовими вимогами до учня, запитами суспільства і потребами самої особистості в освіті.

Питання компетентісного підходу до організації навчання розглядалися багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями. Зокрема, дослідження теоретико-методологічних засад компетентісного підходу здійснювали Н. Бібік, Е. Зеєр, І. Зимня, А. Маркова, О. Овчарук, О. Пошетун, О. Савченко, А. Хуторський; шляхи модернізації освіти на компетентісній основі розроблялися Б. Гершунським, Б. Ельконіним, Н. Кузьміною, А. Марковою; окремі проблеми компетентісного підходу у системі освіти розглядалися у роботах П. Бачинського, І. Драча, Л. Коваль, С. Ніколаєнко, С. Сисоєвої, Н. Фоменко.

В умовах інтенсивного «старіння» інформації традиційна передача знань стає принципово недоцільною. Стає аксіомою не тільки здатність до набуття знань, а й готовність використовувати їх на практиці. Розв'язання вказаної проблеми пов'язується з реалізацією компетентісного підходу до навчання, тобто спрямованістю педагогічного процесу на формування ключових і предметних компетентностей, які розглядаються як інтегрована характеристика особистості.

Зазначимо, що компетентісний підхід в теорії і практиці професійної освіти трактується не завжди однозначно.

Академік Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук О. Савченко компетентісний підхід до навчання сформулювала у вигляді формули: «звичний результат навчання «я знаю» змінюється на «я знаю, як це застосовувати, я це розумію» [4, с. 44].

Так, на думку О. Лебедева компетентісний підхід – це сукупність загальних принципів визначення цілей освіти, відбору змісту освіти, організації освітнього процесу та оцінки освітніх результатів.

У цьому аспекті І. Підласий стверджує, що компетентісний підхід відображає інтегральний прояв професіоналізму, в якому поєднуються елементи професійної і загальної культури, досвіду фахової діяльності та творчості, що конкретизується у певній системі знань, умінь, готовності до професійного вирішення поставлених завдань та проблем [3].

Загальною ідеєю компетентісного підходу є компетентісно орієнтована освіта, яка спрямована на комплексне засвоєння знань та способів практичної

діяльності, завдяки яким людина успішно реалізує себе в різних галузях своєї життєдіяльності [1].

Слід зазначити, що компетентнісна освіта більш практикозорієнтована, діяльнісно-результативна, враховує досвід особистої навчальної діяльності дитини, що сприяє формуванню емоційно-ціннісного ставлення до знань. Такі концептуальні орієнтири обумовлюють необхідність змін як у змісті освіти, так і в організації навчально-виховного процесу, оскільки спрямовані на розвиток ключових та предметних компетентностей учнів. Тож упровадження компетентнісного підходу у початковій школі передбачає обов'язкове прогнозування кожним учителем результатів навчання, супроводжується новим підходом до контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів тощо [2].

Таким чином, сьогодні соціуму необхідні учні, готові змінюватися і пристосовуватися до нових потреб життя, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатися упродовж життя. А це значною мірою залежить не від отриманих знань, умінь і навичок, а від деяких додаткових якостей, для позначення яких і використовуються поняття компетенція і компетентність, що найповніше відповідають сучасному розумінню мети освіти. Ідея компетентнісного підходу – одна із відповідей на питання, який результат освіти необхідний особистості і затребуваний сучасним суспільством. Формування компетентності учня на сьогоднішній день є однією із актуальних проблем освіти і може розглядатися як вихід із проблемної ситуації, що виникла через протиріччя між необхідністю забезпечити якість освіти та неможливістю вирішити цю проблему традиційним шляхом. У процесі модернізації початкової освіти і запровадження в ній компетентнісного підходу відбувається методологічна перебудова навчального процесу на принципах гуманізації та демократизації, спрямування його на особистісний розвиток молодших школярів, формування в них основних компетентностей.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. М. Компетентність і компетенції в результатах початкової освіти / Н. М. Бібік // Початкова школа. – 2010. – № 9. – С. 3 – 6.
2. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти / Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики / О. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2003. – С. 13 – 41.
3. Підласий І. П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти / І. П. Підласий. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004 – 616 с.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підручник / О. Я. Савченко. – К.: Грамота, 2012. – 504 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>